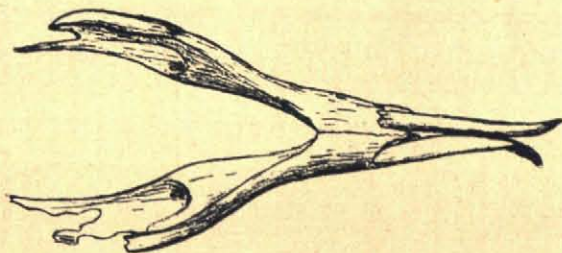

ziekte aan dit spelletje een einde maakt, weldra allerlei zonderling misvormde rariteiten ter wereld komen. De oorspronkelijke kleur verandert, verdwijnt ten slotte in enkele albinos, het albinisme wordt overerfelijk, de lichaamsgrootte neemt toe of af, de dieren worden vatbaarder voor ziekten, komen moeilijker ter wereld of sterven in grooter aantal in hunne eerste levensdagen. Bij tamme ratten, muizen en konijnen geeft een scheefgegroeide kop daarbij herhaaldelijk aanleiding tot 't vergroeien van de snijtanden.

Evenwel ziet men hetzelfde verschijnsel ook in de vrije natuur optreden, waar deze nl. niet vrij meer is. In de duinen en andere jachtvelden, waar de jachttopziener zorgvuldig elken

roofvogel schiet, elk hermelijntje vangt, en honden, katten en menschen den toegang weigert, planten hazen en konijnen zich soms op schrikbarende wijze voort, en heeft menig mislukt, zwak individu groote kans, niet alleen te blijven leven, maar zelfs ook, voor nakomelingen te zorgen. Dit verklaart, waarom de olifantstanden juist zoo bij deze diersoort veelvuldig worden waargenomen.

Ook geheel andere diersoorten lijden soms aan een overeenkomstig euvel. In vele groote steden zijn af en toe musschen aan te wijzen, wier bovensnavel als die van een wulp is uitgegroeid (onlangs o. a. te Delft en te Middelburg). Dat de slachtoffers er hinder van hebben valt niet slechts gemakkelijk te constateeren aan de onhandige manier van voedsel tot zich nemen, maar ook uit 't feit, dat konijntjes met genoemde kwaal gewoonlijk niet veel méér dan loopende skeletten zijn.

Het spreekt van zelf, dat tenslotte ook verwondingen tot de zonderlingste miswassen kunnen aanleiding geven. Men zie slechts de bekende kraai in de collectie Wickevoort Crommelin te Leiden.

Leiden.

W. C. VAN HEURN.

BOTANISCHE AANTEKENINGEN.

IX Enkele Papilionaceën.

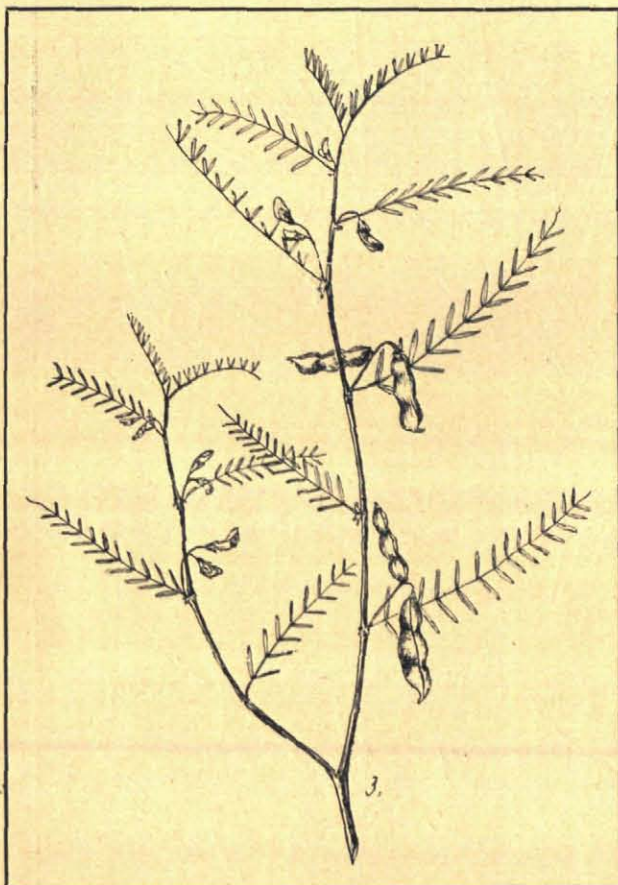
IT jaar vonden wij een prachtex. van *Lathyrus hirsutus* L., een liggend ex. met wel 50 stengels. Waar de teekening in Heukels klein en onvolledig genoemd mag worden, willen wij hier even een duidelijke teekening geven en tegelijk de aandacht op deze soort en eenige aanverwante vestigen. De hier bedoelde soorten hebben dit gemeen, dat de stengel klimmend is, en duidelijk gevleugeld; de bladeren zijn van ranken voorzien en de bloemtrossen één tot driebloemig.

Van deze plantjes hebben er twee *behaarde* peulen; n.l. *L. odoratus* L. en *L. hirsutus* L. *L. odoratus* L. is de alom bekende sierplant uit Z. Europa, die in meer dan 100 vormen gekweekt wordt. Zij heeft grooter bloemen, die meest met 3 bijeen zitten, en veel breedere blaadjes, — die bovendien stomp zijn — dan de volgende soort. Het is wel vreemd, dat de plant voor ons land nog nooit als verwilderd opgegeven is.

Lathyrus hirsutus L., de hier afgebeelde in fig. 1, heeft ruw behaarde stengels, die duidelijk gevleugeld zijn. De blaadjes zijn éénparig, vrij smal en hebben een vertakte rank. De bloemstelen zijn bijna tweemaal zoolang als de bladen en dragen veelal twee rose bloemen,

die eenigen tijd voor de knoppen zich openen, geel waren, en tegen dat de bloem verwelkt, blauwachtig worden. De peulen zijn duidelijk behaard, waardoor de plant zich onderscheidt van de bekende aardaker (*L. tuberosus* L.), welke laatste bovendien nog kale, ongevleugelde stengels heeft. *L. hirsutus* L werd in 1898 door ons voor het eerst te Rotterdam aangevoerd waargenomen, en nu weer aldaar op een andere plaats in twee exx., terwijl ze in 1910 ook te Amsterdam is aangetroffen.

De andere soorten der bedoelde groep zijn *kale* planten met *kale* peulen. Ze zijn: *L. sativus* L., enkele malen hier aangevoerd. De smalle blaadjes hebben vertakte ranken, en de bloemstelen, die iets korter zijn dan de bladen, dragen in veel gevallen slechts één bloem die blauw, rood of wit is. De peulen hebben aan den bovenrand twee duidelijke vleugels.

Veel hierop gelijkend is *L. cicera* L., hier nog niet aangevoerd. De plant is gewoonlijk grooter dan de vorige, maar de rechte peulen zijn aan den bovenrand slechts zwak gevleugeld.

De derde en laatste soort werd in 1905 door ons in één ex. te Rotterdam gevonden, n.l. *L. annuus* L., fig. 2, de eenige soort van deze afdeeling met gele bloemen, die alléén staan of soms 2 tot 3 bijeen. De algemeene *L. pratensis* L heeft meerbloemige trossen en ongevleugelde stengels, en kan er dus nooit mee verward worden.

De laatste afbeelding (fig 3) vertoont *Vicia Ervilia* Willd (*Ervum Ervilia* L.). Het synoniem geeft reeds aan, dat deze soort thuis behoort in den groep van *Vicia hirsuta* en *Vicia*

tetrasperma. 't Is echter de eenige van dezen groep, die bladeren heeft zonder ranken. De blaadjes zijn 8- tot 12-parig en eindigen in een puntje. De steunblaadjes zijn getand. De bloemtrossen zijn 2- tot 4-bloemig, korter dan het blad. Bloemen licht-rose tot bleek-blauw-violet gestreept. Opmerkelijk zijn de kale, geelachtige peulen, die tusschen de zaden diep ingesnoerd zijn. De plant werd in 1905 door ons gevonden te Rotterdam op de Kolenaschweg door de buitenplaats Rozenburg in 1 ex. Willd komt deze soort voor aan de Middellandsche Zee; verbouwd als veevoeder werd zij vroeger meer dan tegenwoordig. In Duitschland verwildert zij zelden na vroegere cultuur (naar 't schijnt alleen aan den Boven- en Middelen Rijn met enkele zijrivieren).

Van verbouwing in ons land is ons niets bekend; volgens een oud kruidboek echter zou zij voor ruim een eeuw in sommige tuinen gekweekt zijn ter hoogte van drie of vier voet.

Rotterdam, Snellinckstraat 10a.

JANSEN EN WACHTER.